

Ytelsesavtale 2017

Vedlegg til avtale mellom Signo kompetansesenter

og

Helse Nord RHF

Tjenestens innhold, formål og avgrensning

Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde (NKDB) er opprettet for å bygge opp og spre kompetanse om kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet, og skal bistå med tilrettelagte tjenester som ikke ivaretas av kommunen, i spesialisthelsetjenesten for øvrig eller innenfor Statped.

NKDB skal bidra til økt synliggjøring, brukermedvirkning og enklere tilgjengelighet til tjenestene.

Overordnet resultatmål

- Personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet har likeverdige muligheter for gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår
- Det øvrige hjelpeapparat er i stand til å yte gode tilrettelagte tjenester for personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet
- Tjenestetilbudet til personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet har høy kvalitet og det er god total ressursutnyttelse

Målgruppe:

Målgruppen er personer med døvblindhet, deres pårørende og fagfolk i det tverrsektorielle tjenesteapparatet. Personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse som er under utredning for døvblindhet, hører også til målgruppen. Ved kombinert alvorlig syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet som oppstår på grunn av aldersrelaterte tilstander, kan kompetansetjenesten bistå kommunene.

Oppgaver

1. Bygge opp og formidle kompetanse

Enhetene i NKDB har til sammen bred kompetanse på kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet. For best mulig utnyttelse av dagens ressurser og for å ha riktig kompetanse for å møte morgendagens utfordringer, er det behov for kartlegging av dagens kompetanse i enhetene og kartlegging av framtidige behov.

I henhold til kompetansespredningsplanen er formålet å formidle kompetanse om døvblindhet til pårørende, familie, nære nettverk, fagmiljøer, myndigheter og offentligheten for øvrig. Tjenesten skal bidra til å styrke kompetansen hos lokale tjenesteytere og i andre deler av spesialisthelsetjenesten, slik at personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet får tilbud som medfører gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår.

1.1 Bygge opp kompetanse

Resultatmål:

- Bygge opp kompetanse for å møte dagens og framtidige utfordringer

Felles tiltak i NKDB:

- Ferdigstille og implementere kompetanseplan
- Målrettet rekruttering, slik at NKDB fortsetter å levere tjenester i tråd med krav i forskrift
- Videreutvikle samarbeidet med aktuelle kompetansesentre i Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser, andre relevante kompetansesentre og nasjonale tjenester
- Gjennomføre intern faglig utvikling/kompetanseheving
- Deltagelse på ulike faglige kurs, samlinger og konferanser
- Drive forsknings- og utviklingsarbeid ved eget senter
- Konkretisere mulig samarbeid med UH-sektoren
- Deltagelse i nasjonale arbeidsgrupper
  - Norsk arbeidsgruppa i det Nordiske nettverket for CHARGE syndrom
  - Mørketallsarbeidsgruppe
  - Arbeidsgruppe taktispråklig kommunikasjon
- Deltakelse i nordiske/internasjonale nettverk/arbeidsgrupper
- Gjennomføring av utdanningsløp
- Videreutvikling av tilpasningskurs og utvikling av nye kurs

Tiltak fra Signo kompetansesenter som del av NKDB:

- Master i familieterapi og systemisk praksis ved VID, vitenskapelig høyskole. (Tidligere Diakonhjemmets høyskole). Et masterløp over fire år på deltid, forventet avsluttet vår 2018
- Veiledning i Gestaltteori
- Deltakelse i arbeidsgruppe i NKDB med fokus på å arrangere samling for menn/gutter med ervervet syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet
- Videreutvikle kompetanse på selvregulering og kognitiv utredning av personer med medfødt døvblindhet
- Videreutvikle kompetanse på stress og stresshåndtering hos personer med ervervet døvblindhet

1.2 Formidle kompetanse

Resultatmål:

- Økt kompetanse om konsekvenser av og behov for tilrettelegging om døvblindhet på system- og individnivå i henhold til kompetansespredningsplanen

Felles tiltak i NKDB:

- Gjennom handlingsplanen implementere et utvalg av kompetansespredningsplanen¹
- Nettbasert informasjon på enhetenes hjemmesider

---

¹ Ledermøte vil gjennom sin handlingsplan definere hvilke utvalg av kompetansespredningsplanen som skal realiseres i 2017.

- Bidra med innhold til dovblindhet.no
- Arrangere kurs og konferanser for fagpersoner
- Bidra på ulike kurs, samlinger og konferanser
- Formidle kompetanse til andre deler av helsetjenesten, nettverk, andre tjenesteytere, brukere og pårørende

Tiltak fra Signo kompetansesenter som del av NKDB:

- Arrangere grunnkurs for nærpersoner til personer med medfødt døvblindhet, del 2.
- Arrangere kurs med fokus på miljøarbeid i et etisk perspektiv i miljøer hvor personer med medfødt døvblindhet/syns- og hørselsnedsettelse lever sine liv
- Arrangere kurs med tema «Relasjonens betydning for utvikling av kommunikasjon og språk»
- Arrangere fagkonferanse til pårørende, brukere, deler av helsetjenesten og andre tjenesteytere med tema «Riktig støtte til rett tid ved livsomstilling ved kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet – Veileder til god praksis»
- Utvikle og undervise ved tilpassningskurs på Eikholt om stressmestring gjennom oppmerksomt nærvær og yoga

2. Overvåke og formidle behandlingsresultater

Nasjonalt tverrfaglig team for diagnostisering og identifisering av døvblindhet (NTT) og kvalitetsregisteret, samt brukerregistrene ved enhetene, er instrumentene som NKDB har til sin disposisjon for å overvåke og formidle behandlingsresultater. NKDB samarbeider med NTT og kvalitetsregisteret.

Resultatmål:

- Økt samsvar mellom antall registrerte personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i Nasjonalt kvalitetsregister for døvblindhet og populasjonen
- Økt antall personer som utredes og vurderes i forhold til alvorlig grad av kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i områder det ut fra statistiske estimater kan være underrepresentasjon av tilmeldinger
- Økt fokus på viktigheten av tidlig diagnostisering og identifisering av døvblindhet
- Få tilbakemelding fra kommunene på erfaringer med tjenester fra NKDB

Felles tiltak i NKDB:

- Initiere nærmere samarbeid med øye- og ØNH-avdelingene ved utvalgte sykehus for å kunne få bedre rutiner for tilmelding til utredning av kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet
- Gjennomføre undersøkelse i kommunene om tilfredshet med og behov for kompetansetjenester
- Gjennomføre arbeid for økt identifisering av personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i utvalgte fylker med åpenbare mørketall
- Enhetene utreder nye brukere for identifisering av ervervet og medfødt døvblindhet

- Enhetene gjennomfører oppfølgende brukerutredninger
- Samarbeide med Nasjonalt kvalitetsregister for døvblinde for å øke dekningsgraden, samt bidra til en eventuell forenkling av registrering

3. Delta i forskning og etablering av forskernettverk

NKDB har bred brukerkontakt og god kjennskap til brukergruppen. Forskning og fagutvikling tar utgangspunkt i dette og har derfor et sterkt klinisk fokus. Forskingen som enhetene utfører, skjer gjennom tilknytning til eksterne forskningsmiljøer.

NKDB vil bidra til forskning på kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet ved at enhetene i tjenesten knytter seg til andre forskningsmiljøer og forskernettverk.

Resultatmål:

- Økt dokumentasjon av evidensbasert kunnskap og kompetanse om kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet

Felles tiltak i NKDB:

- Prioritere deltakelse i relevante forskningsmiljøer
- Initiere og følge opp FoU-arbeid
- Beskrive behovet for forskning innen fagområdet
- Utarbeide en forskningsstrategi
- Formalisere avtaler med forskningsmiljøer og utdanningsinstitusjoner
- Lede og/eller delta i faglige utviklingsprosjekter

Tiltak fra Signo kompetansesenter som del av NKDB:

- Prioritere deltakelse i relevante forsknings- og utviklingsarbeid
- Internt utviklingsprosjekt; Videreutvikle fokusgruppe metodikken
- Ferdigstille prosjektet «Lytt til erfarne fjellfolk»

4. Bidra i relevant undervisning

NKDB har utarbeidet en kompetansespredningsplan, som beskriver hvordan vi bidrar i relevant undervisning.

Resultatmål:

- Økt kompetanse om kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i ulike fagutdanninger

Felles tiltak i NKDB:

- Gjennomføre undervisning/forelesning på fagutdanninger ved ulike høgskoler og universiteter
- Tilby hospitering/praksisplasser for studenter
- Delta i utarbeidelse av fagplaner og undervisningsmateriale i forbindelse med oppbygging av studiemodulen «**Mangfold i kommunikasjon (MIK)** — *En relasjonell*

tilnærming til utvikling av kommunikasjon for mennesker som har sammensatte sansetap og andre funksjonsnedsettelse» ved Høgskolen i Telemark (fra 1.1.2016: Høgskolen i Sørøst-Norge).

Tiltak fra Signo kompetansesenter som del av NKDB:

- Gjennomføre undervisning/forelesning om kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i aktuelle fagutdanninger ved Høgskolen i Sørøst-Norge og Universitetet i Agder

5. Sørge for veiledning, kunnskaps- og kompetansespredning til helsetjenesten, andre tjenesteytere og brukere

5.1 Veiledning

Veiledning og rådgiving gis til personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet, til deres familie, lokale tjenesteytere og andre fagmiljøer. Veiledningsformen varierer ut fra brukers og lokale tjenesteyteres behov og foregår i et livsløpsperspektiv.

Resultatmål:

- Styrket kompetanse hos kommunal helse og omsorgstjeneste og andre deler av spesialisthelsetjenesten, slik at personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet får tilbud som medfører gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår

Felles tiltak i NKDB:

- Veiledning til brukere, pårørende og lokale tjenesteytere, samt andre fagmiljøer
- Bidra til utarbeidelse av IP og deltakelse i ansvarsgruppemøter ved behov
- Arrangere brukersamlinger/møteplasser

Tiltak fra Signo kompetansesenter som del av NKDB:

- I enkelte miljøer tilby fokusgrupper som veiledningsmetode til fagmiljøer og pårørende til personer med medfødt dövblindhet

5.2 Kunnskaps- og kompetansespredning

Formidling av kompetanse skjer både gjennom individbasert og systembasert tjenesteyting, kursvirksomhet og opplæring i brukernes nettverk alene eller i samarbeid med andre instanser. Fokus og tema er relatert til brukernes individuelle behov og forhold knyttet til konsekvenser av brukers syns- og hørselsnedsettelse, tilrettelegging med tanke på kompensierende tiltak og optimalisering av fysiske og sosiale utviklings- og mestringsbetingelser.

Resultatmål:

- Økt kompetanse hos lokale tjenesteytere, slik at personer med syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet får tilbud som medfører gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår, i henhold til kompetansespredningsplanen²
- God samhandling og dialog mellom personer med døvblindhet, deres nettverk og lokale tjenesteytere

Felles tiltak i NKDB:

- Enhetene bør etter forespørsel bidra i interesseorganisasjonenes møter
- Implementere kompetansespredningsplan
- Undervisning ved Nordens Velferdscenter (NVC)
- Undervisning av lokalt fagpersonell og institusjoner
- Undervisning ved eget eller andre sentre for døvblinde
- Videreutvikle felles og enhetenes hjemmeside og konto på facebook
- Publisering av fagartikler, nyheter, reportasjer m.m.
- Arrangere kurs/fagdager for familier, nettverk og fagmiljøer relatert til brukeres individuelle behov og forhold knyttet til konsekvenser av brukers syns- og hørselsnedsettelse
- Formidling av kompetanse om døvblindhet til brukere, pårørende, familie, nære nettverk og fagmiljøer

Tiltak fra Signo kompetansesenter som del av NKDB:

- Formidle kompetanse om døvblindhet, informasjon om NKDB og Signo kompetansesenter til habilliteringstjenestene i Sørøst-Norge

6. Iverksette tiltak for å sikre likeverdig tilgang til nasjonale kompetansetjenester

Systematisk informasjonsarbeid, gode diagnostiseringsrutiner ellers i spesialisthelsetjenesten, samt henvisningsfritak til NKDB er viktig for å sikre likeverdig tilgang til NKDB sine tjenester.

Resultatmål:

- Økt kunnskap om kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet
- Økt kunnskap om Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde

Felles tiltak i NKDB:

- Revidere informasjonsstrategien for tjenesten
- Bidra inn i informasjonsarbeidsgruppe

---

² Ledermøte vil gjennom sin handlingsplan definere hvilke utvalg av kompetansespredningsplanen som skal realiseres i 2017.

7. Bidra til implementering av nasjonale retningslinjer og kunnskapsbasert praksis

Resultatmål:

- Styrke kvaliteten på tjenestetilbudet ved overgang fra hjem til egen bolig
- Kvalitetssikre utredning av kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i samarbeid med Nasjonalt tverrfaglig team

Felles tiltak i NKDB:

- Starte arbeid med kunnskapsbasert retningslinje for overgang fra hjem til egen bolig for personer med medfødt dövblindhet
- Videreutvikle samarbeid med Nasjonal tverrfaglig team
- Deltakelse i Nasjonalt tverrfaglig team for identifisering av dövblindhet, NTT

Tiltak fra Signo kompetansesenter som del av NKDB:

- Utarbeide retningslinjer for overgang fra hjem til egen bolig for personer med medfødt dövblindhet

Bodø: 04 JAN 2017

Andebu: 12. 12. 16

Helse Nord RHF

Lars Vorland
administrerende direktør

Signo kompetansesenter

Aud Bergerud
direktør

HELSE NORD